

## بررسی تحلیلی مضامین تعلیمی و تبلیغی در مدایح نبوی سلمان ساوجی

مریم رحمتی ترکاشوند<sup>۱</sup>، جبار آذربار<sup>۲</sup>، فاطمه فیض الهی<sup>۳</sup>

۱- عضو هیأت علمی گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه «رازی»

۲- کارشناس ارشد زبان و ادبیات عربی دانشگاه «رازی»

۳- کارشناس ارشد زبان و ادبیات عربی دانشگاه «رازی»

### چکیده

ادبیات تعلیمی به عنوان یکی از قدیمی ترین شاخه‌های اصلی ادبیات، از دیرباز برای آموزش فنون، مسائل دینی، اخلاقی، سیاست و ... مورد توجه شاعران قرار گرفته است. سلمان ساوجی از جمله شاعران مشهور سده هشتم هجری است که در مدایح نبوی خود به تبلیغ معجزه‌ها و تعلیم مراحل مختلف معراج پیامبر و ویژگی‌های شخصیتی آن حضرت پرداخته است. پژوهش حاضر با روش توصیفی-تحلیلی به بررسی قصاید سلمان ساوجی در حوزه ادبیات تعلیمی با تکیه بر بازتاب معجزات و معراج پیامبر (ص) می‌پردازد. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که ساوجی با بهره‌گیری از این شاخه از ادبیات به تعلیم مسائلی همچون سفر آسمانی آن حضرت از بیت الحرام به مسجد الأقصى و پس از آن آسمان هفتم و ملاقات و دیدار حضرت حق پرداخته است. پس از آن شاعر به بیان پنج معجزه از معجزات منسوب به رسول خدا پرداخته و در نهایت به فضایل اخلاقی ایشان مانند سخاوت، رحمت، اخلاق نیک، برتری مقام ایشان و مقام شفاعت حضرت نزد پروردگار با زبانی بسیار روان و قابل فهم پرداخته و از این طریق این مسائل را به مخاطب خود آموزش داده و رنگ و بویی معنوی و روحانی به اشعار خود بخشیده است.

**کلید واژه‌ها:** ادبیات تعلیمی، شعر فارسی، سلمان ساوجی، معجزات رسول اکرم (ص)، معراج.